

WPŁYW CZYTANIA NA ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY

„Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła”
Wisława Szymborska

Opracowała: Danuta Iwanowska

„Jakie ziarno w serca Wasze padnie...takim będzie późniejsze żniwo” (St. Jachowicz – Dziennik dla dzieci)

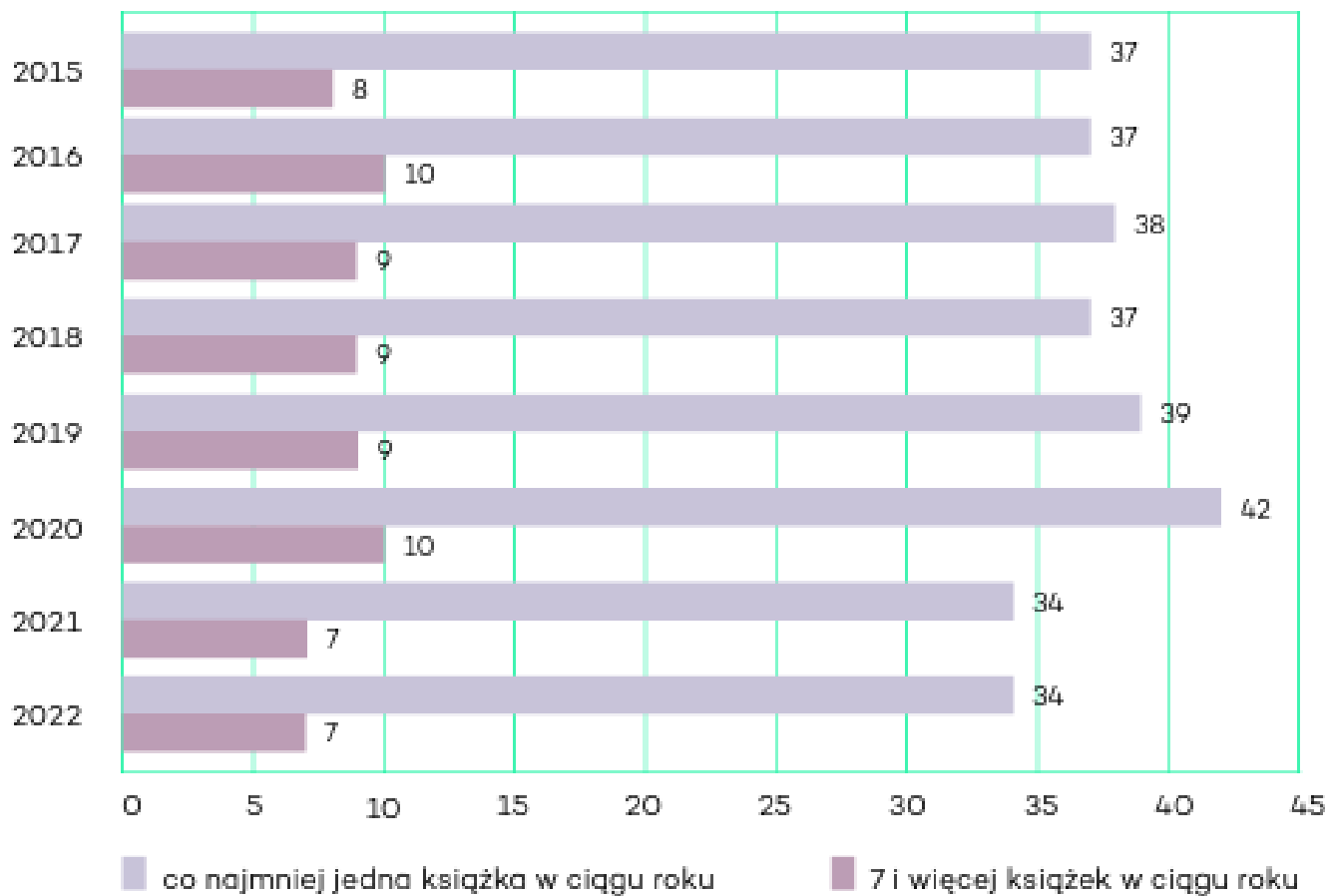
- Czytanie, obok liczenia i pisania, to jedna z najważniejszych umiejętności jaką zdobywa dziecko - stanowi jeden z zasadniczych warunków sukcesu ucznia w szkole oraz jest podstawą do pracy samokształceniowej prowadzonej przez całe życie.
- Nawyk i potrzeba lektury muszą powstać w dzieciństwie. Biegłość w czytaniu czyni dziecko zdolnym do dalszego kształcenia. Dzieci mają kłopoty z nauką, gdyż nie potrafią czytać ze zrozumieniem. Dlatego też wielkim zadaniem nauczycieli i rodziców jest wytworzenie silnej motywacji do czytania, sprawienie, aby czytanie było zajęciem atrakcyjnym, aby książka zaspokajała różnorodne pragnienia i potrzeby dziecka: emocjonalne i intelektualne.

Stan czytelnictwa wg ostatnich badań Biblioteki Narodowej

- W przeprowadzonym jesienią 2022 roku badaniu, lekturę co najmniej jednej książki w ciągu ostatnich 12 miesięcy zadeklarowało 34 proc. respondentów w wieku co najmniej 15 lat. To taki sam wynik jak w listopadzie roku 2021, podkreślają badacze stanu czytelnictwa w Polsce. W szerszej perspektywie odsetek czytelników książek nie zmienia się w sposób statystycznie istotny od 2015 roku.
- W 2022 roku wśród pozytywnych tendencji odnotowano natomiast wzrost czytelnictwa w grupie osób w wieku 15-18 lat: 72 proc. badanych deklaruje się tu jako czytelnicy książek, 18 proc. przeczytało w ciągu roku siedem i więcej tytułów. To wzrost o pięć procent w stosunku do roku 2021, kiedy to 60 proc. deklarowało czytanie książek w ogóle.

Wykres 1. Czytanie książek w Polsce w latach 2015–2022 (w procentach)

Źródło: Biblioteka Narodowa

<https://www.bn.org.pl/raporty-bn/stan-czytelnictwa-w-polsce/stan-czytelnictwa-w-polsce-w-2022>

DLACZEGO WARTO CZYTAĆ?

DOSKONALI
PAMIĘĆ I
KONCENTRACJĘ

STYMULUJE
ROZWÓJ MÓZGU

CZYTANIE
SPOSOBEM NA
NUDĘ

ZALETY
CZYTANIA

ROZWIJA
WYOBRAŹNIĘ

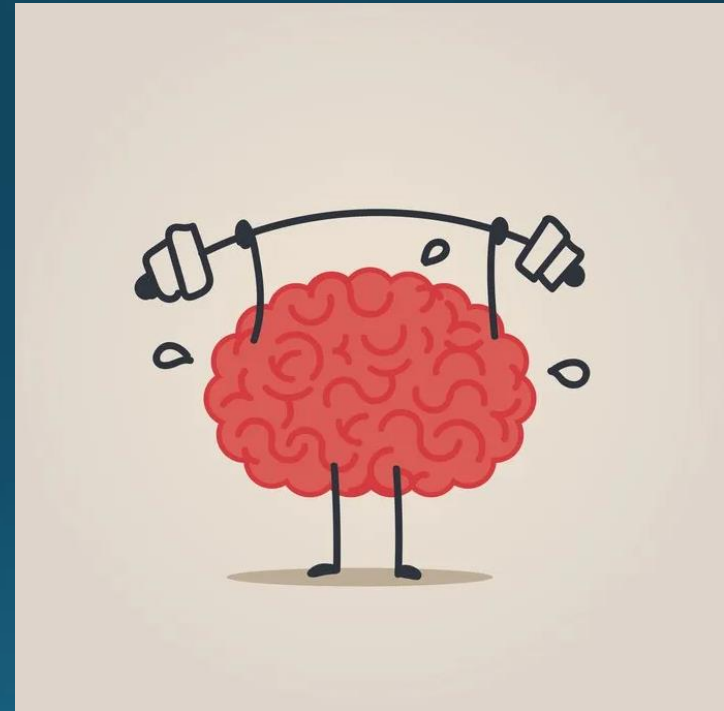
WYCISZA I
REDUKUJE
STRES

DAJE PEWNOŚĆ
SIEBIE

ROZWIJA
UMIEJĘTNOŚĆ
POPRAWNEGO
WYSŁAWIANIA SIĘ

STYMULUJE ROZWÓJ MÓZGU

Czytanie to świetne ćwiczenie dla naszego mózgu. W przeciwieństwie do bezmyślnego siedzenia przed telewizorem lub ekranem monitora czytanie wprawia w ruch nasz mózg i niejako każe mu myśleć, wysilać się. Dzięki temu poprawia się zdolność myślenia analitycznego, ćwiczone są mięśnie w mózgu. Podczas czytania starasz się skupić, zrozumieć i zapamiętać wiele rzeczy, odkrywasz nowe pojęcia i miejsca. Czytając powieść starasz się sobie wyobrazić miejsce, w którym rozgrywa się akcja, bohaterów, ich mimikę, zachowanie. Oczy widzą litery, wyrazy, a mózg przemienia je w głowie na obraz. To pobudza mózg do działania. Dzięki temu więcej zapamiętujesz.

<https://niestatystyczny.pl/2017/02/02/umysl-na-silowni-co-nam-daje-czytanie-ksiazek/>

Czytanie i pisanie **stymulują rozwój mózgu** (1)

Obszary mózgu aktywne podczas czytania

myślenie dedukcyjne
uwaga wzrokowa

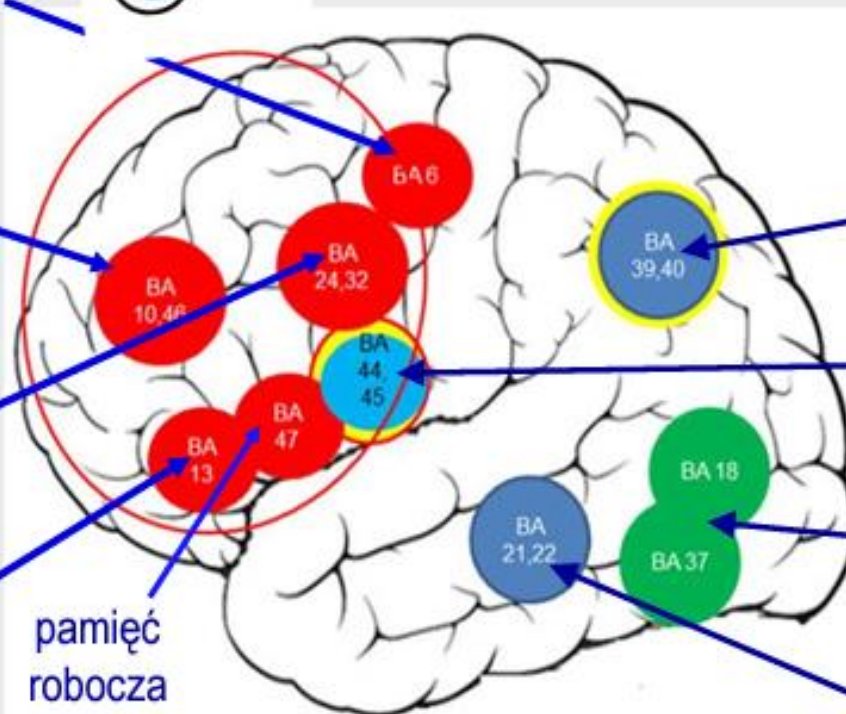

koncentracja
uwagi
kontrola
zachowania

przypominanie
ekspresja
emocji

planowanie
zachowania

pamięć
robocza

rozumienie mowy

wypowiadanie
dźwięków mowy
konstruowanie zdań

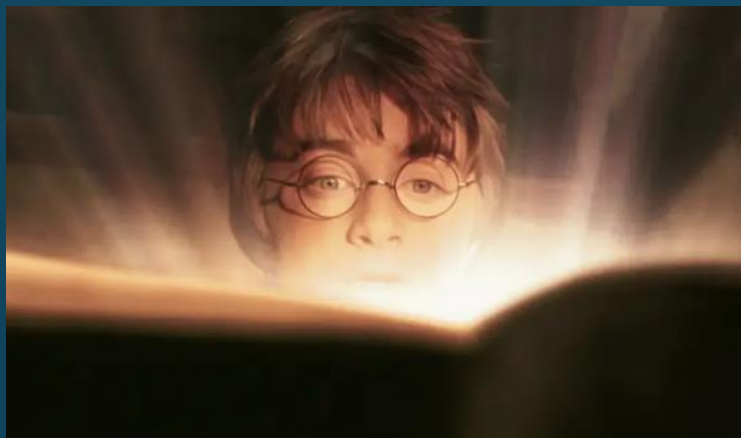
rozpoznawanie
kształtów liter i wyrazów

rozpoznawanie
dźwięków mowy

(Horowitz-Kraus, Hutton, 2015)

CZYTANIE ROZWIJA WYOBRAŹNIĘ

<https://www.buzzfeed.com/caseyackham/harry-potter-notes>

Telewizja nie pozwala nam na samodzielne myślenie. Niczego nie musimy sobie wyobrażać. Wszystko mamy podane: scenerię, mimikę jak i ton głosu. Czytając mamy dużo więcej swobody. Sami obsadzamy role, obmyślamy tło i kierujemy akcją. Każdy szczegół wygląda tak jak zechcemy. Czytanie rozwija wyobraźnię. Niejako reżyserujemy przedstawiony w książce świat i kręcimy na jego podstawie film we własnej głowie. Dzięki czytaniu potrafimy odnaleźć się w otaczającym nas świecie, szybciej zdawać sobie sprawę z różnych rzeczy, jesteśmy bardziej świadomi siebie i świata, lepiej go odbieramy i rozumiemy. Dobra książka porusza i ożywia umysł.

CZYTANIE ROZWIJA UMIEJĘTNOŚCI WYŚŁAWIANIA SIĘ

Czytanie jednocześnie wymaga zdolności językowych, jak i je rozwija, ponieważ jest nierozłącznie związane z mówieniem i pisanem.

Najlepszą wizytówką każdego człowieka jest jego język. Używanie bogatego i pięknego języka, umiejętność łatwego wypowiedziania się w sposób jasny, logiczny i obrazowy to atuty w życiu społecznym nie do przecenienia.

CZYTANIE DOSKONALI PAMIĘĆ I KONCENTRACJĘ

Czytanie poprawia koncentrację i pamięć. Jak to się dzieje, że nie możemy zapamiętać numeru telefonu, czyjegoś imienia czy nazwiska, a pamiętamy co przeczytaliśmy w książce? Dlatego, że książka daje kompletną informację, zamkniętą i oprowadzoną pewną historię. Dzięki temu można łatwiej się skupić, zaciekawic tym co czytamy. Czytanie książek zresztą niejako wymusza na nas skupienie i koncentrację. Aby w pełni „wejść” w świat książkowy należy się skoncentrować. Dzięki temu nasz mózg pracuje i doskonali swoje działania.

CZYTANIE DAJE PEWNOŚĆ SIEBIE

Czytanie buduje pewność siebie. Im więcej czytasz, tym więcej wiesz. Im więcej wiesz, tym pewniej czujesz się w różnych sytuacjach. Im pewniej się czujesz, tym bardziej rośnie poczucie Twojej własnej wartości. To jest reakcja łańcuchowa, która nie czyni żadnych szkód, a wręcz daje same korzyści. Potraktuj książki jako źródło swojej wiedzy, poszerzania horyzontów i wzbogacania słownictwa. Wybieraj książki z różnych dziedzin, każda z nich niesie ze sobą inny przekaz i inny rodzaj informacji.

CZYTANIE WYCISZA, REDUKUJE STRES

Umiejętność wyciszenia wyrabia czytanie książek. Dobra, wciągająca literatura potrafi być znakomitą ucieczką od codziennych stresów i niepokojów. Książki wymagają skupienia, więc pochłaniają uwagę, odwracając ją od zewnętrznych bodźców.

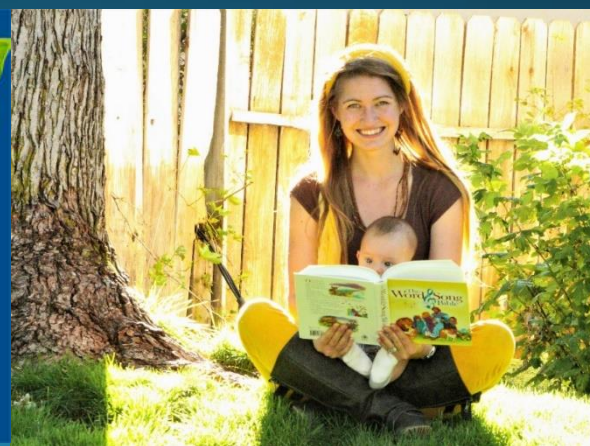

CZYTANIE JEST SPOSOBEM NA NUDĘ

Czytanie daje satysfakcję i zabija nudę. Jeśli siedzisz w domu i nie masz żadnej opcji na wyjście, jesteś znudzony – chwyć za książkę. Przeniesiesz się do zupełnie innego świata, poznasz nowe postaci, dowiesz się nowych rzeczy. Musisz znaleźć tylko to, co naprawdę lubisz, co Cię interesuje. Chcesz przełamać monotonię – czytaj!

- Od kilku lat trwa w Polsce zapoczątkowana przez Fundację „ABCXXI Cała Polska czyta dzieciom” kampania, propagująca m.in. głośne czytanie dzieciom. Na stronie internetowej Fundacji można znaleźć między innymi informacje dotyczące znaczenia czytania dla procesu rozwoju już bardzo małego dziecka.
- Korzyści płynące z czytania nie dają jedynie rezultatów w postaci szybszego i efektywniejszego rozwoju umiejętności i kompetencji poznawczych, czy społecznych dziecka, które powyżej opisano, ale umożliwiają także poprawę jego stanu ducha, poczucia własnej wartości, samooceny, czy bezpieczeństwa.
- Badania pokazują, iż gdy rodzice są entuzjastami czytania istnieje duża szansa, że zaszczepią swoją pasję w dziecku.
- Codzienne czytanie dziecku dla przyjemności jest najlepszą inwestycją w jego przyszłość.
- Czytajmy dziecku 20 minut dziennie, codziennie.

Na podstawie:

1. Koźmińska Irena, Olszewska Elżbieta: Wychowanie przez czytanie. – Warszawa: Świat Książki, 2010
2. Dlaczego warto czytać dzieciom i zachęcać je do czytania? / Wasilewski Jan // Biblioteka w Szkole. - 2022, plakat
3. Madeja-Bień Kamila : Analiza konsekwencji psychologicznych i rozwojowych codziennego czytania dzieciom na podstawie m.in. raportów z badań Fundacji „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom” [online] [dostęp 20.09.2023], dostępny w Internecie: https://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/89774/PDF/01_02_Madeja-Bien-K_Analiza-konsekwencji-psychologicznych-i-rozwojowych.pdf